

**Rekabet Kurumu Başkanlığından,
REKABET KURULU KARARI**

Dosya Sayısı : 2004-4-22 (Menfi Tespit)
Karar Sayısı : 04-36/410-103
Karar Tarihi : 20.5.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Murat GENCER, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : Süleyman CENGİZ, Sezin ELÇİN

C. BAŞVURUDA BULUNAN : Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi
Temsilcisi: Prof. Dr. Arif ESİN
Akaretler Sıraevleri S.Seba Cd. No:35
34357 Beşiktaş/İstanbul

D. TARAFLAR : - Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi
Büyükdere Cd. İş Kuleleri Kule 2 Kat:23-26
80620 4. Levent/İstanbul
- Munich Reinsurance Company
Königinstrasse 107 D-80791 Munich ALMANYA

E. DOSYA KONUSU: Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi (Anadolu Sigorta) ile Munich Reinsurance Company (Munich Re) arasında akdedilen reasürans anlaşmalarına menfi tespit belgesi verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına en son 12.5.2004 tarih, 2376 sayılı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 13.5.2004 tarih, 2004-4-22/MM-04-SC sayılı Menfi Tespit Ön İnceleme Raporu 14.5.2004 tarih, REK.0.08.00.00/115 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-36 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, Anadolu Sigorta Şirketi ile Munich Re arasında akdedilen inceleme konusu Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması (İnşaat Montaj Tüm Rizikolar), Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması (Makina Kırılması), Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması (Elektronik Cihaz) ve Yangın Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması başlıklı dört anlaşmaya, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4., 6. veya 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren menfi tespit belgesi verilmesinin yerinde olacağı görüşüne yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Anadolu Sigorta, Türkiye İş Bankası kuruluşuna bağlı olup, kaza, yangın, nakliyat, mühendislik, tarım, ferdi kaza ve hukuksal koruma sigortaları alanlarında faaliyet göstermektedir.

Munich Re'nin başlıca faaliyet alanı, reasürans olmakla birlikte, aynı zamanda varlık yönetimi ve küçük ve orta ölçekli işletmeler için sigortacılık faaliyetlerinde de bulunmaktadır. Reasürans sektöründe 1880 yılından beri faaliyet gösteren şirket, hemen hemen her tür riske karşı reasürans hizmeti vermektedir.

Bildirim konusunu Anadolu Sigorta ile Münich Re arasında akdedilen dört adet anlaşma oluşturmaktadır. Bunların üçü mühendislik alanında olup biri ise yangın sigortasına ilişkindir. Mühendislik alanında mevcut anlaşmalar sırayla, makine kırılması, elektronik cihaz ve montaj risklerine karşı yapılmışlardır.

Bildirim konusu anlaşmaların ilgili bildirim formunda da belirtildiği üzere sigortacılık sektöründe mutad uygulama olan, sigorta şirketleri ile reasürans şirketleri arasında imzalanan adi reasürans anlaşmaları niteliğinde oldukları anlaşılmıştır. Nitekim sigorta şirketleri, sigortalanacak bir malın değeri üzerinden aldıkları prim karşılığında söz konusu malı belirli risklere karşı güvence altına almaktadırlar. Dolayısıyla sigorta şirketi aldığı prim karşılığında, sigortalanacak malın hasar görmesi riskinin maddi sorumluluğunu üzerine almaktadır. Ne var ki, sigorta şirketleri, gerçekleşmesi durumunda büyük maddi sorumluluk ortaya çıkaracak türden riskleri tek başlarına üstlenmemekte, riski başka sigorta şirketleriyle paylaşma yoluna gitmektedirler. Reasürans olarak adlandırılan bu risk paylaşım işlemi, yüksek maddi değere sahip varlıkların zarar görmeleri durumunda sigorta bedelinin birden çok sigorta şirketi arasında dağıtılmasını, böylece sigorta şirketlerinden her birinin maddi gücünün üzerinde bir hasarı karşılamak durumunda kalmasının engellenmesini sağlamaktadır. Reasürans anlaşmaları, yukarıda anıldığı şekilde riskin ve hasarın paylaşılmasına ilişkin düzenlemelerin yer aldığı mutad ticari anlaşmalardır. Bununla birlikte dosya konusu anlaşmaların "Fiyat" başlıklı maddelerinin ayrıca değerlendirilmesi gerekli görülmüştür.

Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması-İnşaat Montaj Tüm Rizikolar, Makine Kırılması ve Elektronik Cihaz başlıklarını taşıyan mühendislik anlaşmalarının "Fiyat" başlıklı bölümlerinde aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Orjinal brüt fiyatlar aşağıdaki uygulamaya tabidir;

- *Deprem için makine kırılması ve elektronik cihaz için 01.11.2003'ten itibaren geçerli deprem tarifesi uygulanacaktır. Tarife, sigorta bedeli 20.000.000 USD'den büyük risklere de uygulanacaktır.*

04-36/410-103

- Terör için yangın anlaşmasında olduğu gibi %100 (%50) tarife fiyatları geçerlidir. (koasürans ve muafiyet uygulanamaz (bilir)).
- Diğer teminatlar için minimum prim yıllık binde 0.80 (0.50, 1.20) dir.”

Yangın Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması'nın “Fiyat” başlıklı bölümünde ise aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

“Sedan şirketin kendi tarifesindeki orijinal fiyatlar. Ancak, Sınai ve ticari risklerin devri aşağıdaki koşullara bağlıdır:

- *sınai ve ticari yangın poliçeleri fiyatları, yangın, yıldırım ve patlama teminatları için minimum binde 0,50 olmalıdır. Ancak ilişikteki yüksek ihtimalli riskler grubu % 0,90 olmalıdır. Tarifesi olmayan ek teminatlar fiyatlarının toplamı minimum binde 0,15 olmalıdır. Tarifeleri olmayan fiyatları reasürans devirleri minimum % 0,15 oranında uygulanır. Bu fiyatlar tarife fiyatları olmayıp reasürans devirleri minimum şartlarını meydana getirir.*
- *Yukarıdaki fiyatlar poliçeye uygulanacak minimum fiyatlar olup bunun üzerinden herhangi bir indirim, komisyon indirimi vb. olmayacaktır.*
- *Minimum fiyatlarla oluşacak prim üzerinden daha az miktarın devri olmayacaktır.*

Yürürlükteki deprem tarifesinin uygulanmadığı hiç bir deprem riski treteye devredilmeyecektir. 100.000.000 EUR üzerindeki risklere de mevcut deprem tarifesi uygulanacaktır.

Treteye devredilecek sel teminatlarına, toplam sigorta bedelinin % 2'si oranında muafiyet uygulanacaktır. Bu muafiyet, ticari ve sınai rizikolar için maksimum 50.000 EUR, sivil rizikolar için maksimum 1.500 EUR ile sınırlıdır.”

Anlaşmanın aktarılan maddelerinden, söz konusu düzenlemelerin, reasürans şirketinin sigorta şirketi ile hangi şartlarla iş yapacağına ilişkin oldukları, ancak sigorta şirketinin sunacağı hizmetleri ne şekilde fiyatlandıracağına ilişkin bağlayıcı düzenlemeler olmadıkları anlaşılmaktadır.

Ülkemizde tarife sisteminin kalkıp serbest fiyat sistemine geçildiği 1990 yılından itibaren sigorta sektöründe fiyatlar herhangi bir teknik çalışmaya ve esasa dayanmadan gerileme trendine girmiş, verilen teminatlar ile fiyatlar arasındaki dengesizliğin hızla büyümesi sigorta şirketlerinin teknik sonuçlarını olumsuz etkilemiştir. 17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde meydana gelen iki büyük deprem ile son yıllarda yaşanan yangın ve sel felaketleri, çok büyük kısmı reasürörler tarafından karşılanan önemli bir hasar faturası ortaya çıkarmış ve buna paralel olarak reasürans şirketlerinin teknik karlılığı da bozularak zarar etmeye başlamışlardır.

Ülkemizde bütün bu olumsuz gelişmelerin yaşandığı sırada Amerika Birleşik Devletleri'nde 11.9.2001 tarihinde yaşanan ve dünya sigorta ve reasürans piyasalarının yaklaşık 60-70.000.000.000 ABD Doları hasar tazmin etmelerine yol açan terörist saldırılar sonucu çok önemli değişiklikler olmuştur. Dünya sigortacılık tarihinin en büyük

04-36/410-103

hasar tutarını oluşturan bu olay sonucunda birçok önemli reasürans şirketi faaliyetini durdurmuş, reasürans piyasalarında zaten mevcut olan daralma ciddi boyutlara ulaşmış, bazı şirketler teminat vermeme kararı almış ve faaliyetlerini sürdüren reasürans şirketleri bu zararlarını telafi edebilmek için daha katı kurallar öne sürmeye başlamışlardır.

Bu durumun sonuçları ülkemizdeki sigorta şirketlerine de prim oranlarının yükseltilmesi talebi şeklinde yansımıştır. Zira, bir sigorta şirketinin, reasüransa tabi bir sigorta işlemi için, reasürans şirketine ödeyeceği prim, sigorta şirketinin sigorta ettirenden aldığı prim üzerinden hesaplanmaktadır. Bu kapsamda yabancı reasürans şirketleri, ülkemizdeki sigorta şirketlerine, bazı sigorta branşlarındaki prim oranlarının düşüklüğü ile teminatlar arasındaki dengesizliği gerekçe göstererek prim oranlarının belli bir seviyeye yükseltilmesi gerektiği, aksi takdirde kendilerinin ilgili sigorta şirketine bir daha reasürans teminatı vermeyecekleri yönünde uyarılarda bulunmuşlardır. Bu uyarılar, reasürans şirketlerinin sigorta şirketleriyle akdettikleri anlaşmalara, reasürans işlemi için ön koşul niteliği taşıyan maddeler olarak yansımıştır.

Yukarıda yer alan açıklamalar ışığında, bildirim konusu anlaşmalarda yer alan “Fiyat” başlıklı bölümlerdeki düzenlemelerin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi çerçevesinde rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olmadıkları kanaatine ulaşılmıştır.

Her ne kadar inceleme konusu anlaşmaların, hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilecek herhangi bir hükümleri tespit edilememişse de, 4054 sayılı Kanun’un 8. maddesi hükmüne göre menfi tespit belgesi, ilgili anlaşmanın 4, 6 veya 7. maddeyi ihlal etmediğine ilişkin olarak verileceğinden, inceleme konusu anlaşmanın taraflarının Türkiye pazarlarında hakim durumda bulunup bulunmadıklarının tespit edilmesi yerinde görülmüştür. Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan “2002 yılı Türkiye’de Sigorta Faaliyetleri Hakkında Rapor”da, Türkiye’de yangın sigortaları alanında 35 ve Makina Montaj (Mühendislik) alanında 35 sigorta şirketinin faaliyet gösterdiği bilgisi yer almaktadır. Yine aynı raporun eklerinde yer alan istatistiki verilere göre, Anadolu Sigorta’nın 2002 yılı Yangın dalı Yurtiçi Prim Üretimi 80.802.000.000.000 TL’dir. Bu miktar pazarın % 12,4’ünü oluşturmaktadır. Anadolu Sigorta’nın, pazar payının mühendislik sigortaları alt dalları arasındaki dağılımı ise aşağıdaki şekildedir.

Makina Kırılması:	% 12,6
Makine montaj:	% 2,6
İnşaat:	% 5,4
Elektronik Cihaz:	%7,8

Yukarıda yer alan bilgiler ışığında, Anadolu Sigorta’nın yangın ve mühendislik sigortaları alanında bir hakim duruma sahip olması muhtemel görülmemektedir. Anlaşmanın karşı tarafı konumundaki Münich Reasürans ise, Türkiye pazarlarında doğrudan faaliyet göstermemekte, ancak uluslararası pazarlarda küresel düzeyde hizmet sunmaktadır. Dolayısıyla, Münich Reasürans’ın Türkiye pazarlarında elde ettiği pazar payı tespit edilememekte ancak uluslararası reasürans pazarının

04-36/410-103

rekabetçi yapısı dikkate alınarak, Münich Reasürans'ın, Türkiye pazarlarında hakim durumda bulunması muhtemel görülmemektedir.

İ- SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Anadolu Anonim Türk Sigorta Şirketi ile Munich Reinsurance Company arasında akdedilen inceleme konusu Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması (İnşaat Montaj Tüm Rizikolar), Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması (Makina Kırılması), Mühendislik Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması (Elektronik Cihaz) ve Yangın Aşkın Bedel Reasürans Anlaşması başlıklı dört anlaşmanın, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 4., 6. veya 7. maddelerine aykırı olmadığına, dolayısıyla talep edilen menfi tespit belgesinin Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.